

Omgevingsanalyse ELZ Schelde en Leie 2022

Besluit en inzichten

In wat volgt wordt een samenvatting gegeven van de meest relevante inzichten, de belangrijkste issues en meest kwetsbare doelgroepen die voortkomen uit de omgevingsanalyse van ELZ Schelde en Leie van 2022.

ELZ Schelde en Leie telt **90 940 inwoners** en kenmerkt zich door een positieve totale aangroei van inwoners, dit zowel door geboorte als migratie. In vergelijking met het Vlaams Gewest heeft de ELZ Schelde en Leie een **kleiner aandeel jongeren (18,9%)**, een **ongeveer even groot** aandeel bevolking op **beroepsactieve leeftijd (59,7%)** en een **groter aandeel ouderen (21,4%)**. Dit weerspiegelt zich verhoudingsgewijs in een **lagere groene druk, een hogere grijze druk en familiale zorgindex** ten opzichte van het Vlaams Gewest. De huidige projecten in ELZ Schelde en Leie leggen een dominante focus op ouderen en zorg. Deze cijfers illustreren het belang van het blijvend faciliteren van ondersteunende acties die gericht zijn naar ouderen en hun omgeving. Ondanks het feit dat jongeren een minder grote populatie kennen in ELZ Schelde en Leie (itt het Vlaams Gewest), verdient deze groep ook blijvende aandacht.

Migranten behoren tot een minderheidsgroep in ELZ Schelde en Leie, maar weliswaar een groeiende groep. Zo zijn er in ELZ Schelde en Leie een **kleiner aandeel (4,6%)** inwoners met een **andere dan de Belgische nationaliteit** en een **kleiner aandeel (10,5%)** inwoners met een **niet-Belgische herkomst**. Daarnaast is er, zoals aangegeven, een duidelijke **stijging** merkbaar in de **evolutie** van het aantal inwoners met een niet-Belgische huidige nationaliteit en geboortenationaliteit. De groep van inwoners met een **vreemde niet-EU herkomst met een leefloon/financiële hulp** is **licht hoger** ten opzichte van het gemiddelde van het Vlaams Gewest, in tegenstelling tov de andere herkomstgroepen. Deze kwetsbare groep vereist om bovenstaande redenen een **preventieve aanpak** om groeiende zorg- en welzijnsproblemen te vermijden.

Het **meest courante huishoudenstype** in ELZ Schelde en Leie is het **meerpersoonshuishouden zonder minderjarige kinderen (45,4%)**. Daarnaast zijn het aantal **alleenwonenden en eenoudergezinnen** ook lager dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest. De alleenstaande 75-plussers zijn procentueel gezien minder omvangrijk dan het gemiddelde in het Vlaams Gewest. Het belang aan omkadering van deze doelgroep werd daarentegen herhaaldelijk aangehaald tijdens de reflectiemomenten, mede gebaseerd op bovenstaande demografische evoluties.

De belichting van de gezondheidstoestand in ELZ Schelde en Leie resulteerde in een aantal interessante inzichten. Het aandeel van **personen met een chronische aandoening (10,9%)** is gemiddeld **ongeveer even hoog** als in het Vlaams Gewest. Daartegenover staat dat de **65-plussers met en zware zorgbehoefte (12,7%)** in ELZ Schelde en Leie **minder hoog** is ten opzichte van het Vlaams Gewest. Verder profileert ELZ Schelde en Leie zich op het vlak van **preventie** als een actieve en bewuste ELZ. Een mogelijke reden voor bovenstaande vaststellingen is dat ELZ Schelde en Leie zich kenmerkt door inwoners met een gemiddelde hoger inkomen en een betere socio-economische status. Daarnaast wordt er in 2035 een opmerkelijke stijging van 50% van het aantal personen met **dementie** voorspeld in ELZ Schelde en Leie, tov 2018.

Op dit moment zijn er te weinig indicatoren om een duidelijk beeld van de **geestelijke gezondheidstoestand** in ELZ Schelde en Leie te krijgen. Enerzijds wordt in ELZ Schelde en Leie een beter geluksgevoel gerapporteerd ten opzichte van Vlaamse gemiddelde. Anderzijds worden er meer suïcidepogingen gerapporteerd op de spoedgevallendienst in AZ Sint-Vincentius Deinze ten opzichte van het Vlaams gemiddelde en AZ Maria Middelaars (Gent). Er wordt een algemene bezorgdheid geuit over jongeren en het mentaal welzijn, oa in het kader van de Covid-19 crisis, maar ook hier ontbreken recente data.

Op economisch vlak kenmerkt ELZ Schelde en Leie zich door een **hoger gemiddeld fiscaal inkomen**, een **betere socio-economische positie** en **minder financiële risicofactoren voor leerlingen van secundair onderwijs** in vergelijking met het Vlaams Gewest. De socio-economische positie toont een **groter (47,6%)** aandeel werkenden, een **kleiner** aandeel werkzoekenden (0,9%), een **kleiner** aandeel niet-beroepsactieven (45,9%) en een **kleiner** aandeel 'anderen' (5,5%) in vergelijking met Vlaams Gewest. Daarnaast zijn er **minder personen met een verhoogde financiële tegemoetkoming**. De betere socio-economische status van de inwoners in ELZ Schelde en Leie kan mogelijks gelinkt worden aan de **positieve cijfers met betrekking tot de gezondheidstoestand**. De actuele ontwikkelingen met betrekking tot de Covid-19 en energiecrisis brengen bezorgdheden met zich mee voor het economische luik en welzijn van de inwoners. Om die reden is het relevant om deze doelgroep en de evoluties verder op te volgen.

Mantelzorgers hebben met de verhoogde grijze druk en andere omgevingsfactoren een **belangrijke toekomstige taak** binnen zorg en welzijn. Het aantal potentiële mantelzorgers verschilt sterk van het aantal effectieve mantelzorgers in ELZ Schelde en Leie. Een overzicht krijgen van het aantal effectieve mantelzorgers is echter geen evidente opdracht. Daarnaast werd tijdens het welzijnsforum een algemeen tekort aan personeel en vrijwilligers in de zorg- en welzijnssector in ELZ Schelde en Leie aangehaald. Verder is de **realisatiegraad** in de **WZC en DVC** in ELZ Schelde en Leie **lager** in vergelijking met het Vlaams Gewest. Verder worden er ook **meer uren gezinszorg per jaar gepresteerd** in ELZ Schelde en Leie tov het Vlaams Gewest, dit zowel bij de 65-plussers als bij de 80-plussers. Dit beeld past bij de huidige demografische kenmerken van ELZ Schelde en Leie. Het inzetten op omkadering van mantelzorgers en buurthulp zal een belangrijke uitdaging worden de komende jaren. In het bijzonder met het tekort aan opvang voor ouderen en de toenemende druk op eerste lijn in het achterhoofd.

Een waardevolle sterkte van ELZ Schelde en Leie is dat er een merkbaar gezonde dosis bereidheid en engagement aanwezig is om samen te werken en elkaar te leren kennen. Daaraan gekoppeld is een belangrijke uitdaging en gemis een **actueel overzicht van alle zorg- en welzijnsorganisaties of initiatieven in de ELZ**. Dergelijk overzicht biedt de basis voor een efficiënte samenwerking en gerichte doorverwijzing. Goede kringwerking en de vernieuwde sociale kaart kunnen een belangrijke hulp bieden bij de uitdaging om dit overzicht actueel te houden. Helaas hebben slechts vier van de elf beroepsgroepen een actieve kringwerking, recent toonden vier andere beroepsgroepen de intentie om kringwerking op te starten.

Samengevat komen de volgende **belangrijkste doelgroepen/issues in ELZ Schelde en Leie** uit de omgevingsanalyse naar voor: oudere inwoners en omkadering (oa mantelzorgers), jongeren en mentaal welzijn, intrafamiliaal geweld en migratie. De grootste uitdaging zal zonder meer het omkaderen van ouderen in de thuissetting en aanspreken van mantelzorgers zijn. De huidige projecten in Zorgraad ELZ Schelde en Leie richten zich voornamelijk naar de doelgroep van ouderen in de thuissetting, daarbij mogen bovenstaande andere doelgroepen niet uit het oog verloren worden.